

Abonamente:
 • un an : 780 Lei
 • ½ an : 390 Lei
 • ¼ an : 195 Lei

Tribuna Nouă

ZIAR POLITIC NAȚIONAL
 DIRECTOR: ION MONTANL

3 Lei ex.

* REDACȚIA și *
 ADMINISTRAȚIA
 Bulev. Regina Maria Nr.
 18. Tipografia „Aradul”

INSERTII
 se primeste după taxă la
 Administrația Tribună
 și în conto agenților de
 publicitate. 000

Rostiri istorice

Discursul domnului Ion I. C. Brătianu.

Arad, 14 Martie.

Răspunzând insolvențelor uciu parlementar, dia cei inoculați cu vîlă budește, primul ministru al sării, d. Ion I. C. Brătianu a rostit Miercuri în fața Senatului discurs, care a căzut o calea lipsă de prevedere asupra meleagurilor minoritare. Deși provocat, discursul domnului Brătianu vine cu pereche unei revelații și simțim cum prin devăruri comprehensive ce conține, se relatează însăși istorice.

Ziarele românești de pretulindeni trebuie să facă un titlu de măndrie, subliniind devărurile spuse de marele nostru bărbat și astăzi. Aceste devăruri sunt desprinse din viațății românești și indică cu magie reflectorul liniei de ascensiune seculară și viitorul neamului nostru.

Unul din cele mai posibile echivoci ale jurnalisticăi revendicătorilor minoritare, a statutului nostru a fost demarcată în sinteze interne articulatice ce au rezonanță definitivă.

Poporul românesc, a spus d. Brătianu, urmărește o viață frântă pe un temeliu real și completă egalitate cu minoritățile. Ne trebuie, însă, multă răbdare, când cum unu din conducătorii minoritari poate „se uită în trecut, se uită peste urmă”. Legile ce privesc pe minoritari, trebuie în mod logic să conțină garanții de siguranță pentru stat. Drepturile și se cuvintă, în virtutea legilor lor, minorităților, nu înseamnă să tolerăm, și să incuviințăm, o viață separată „închisă în cerneală” și ostile dezvoltării integrale a statului. Să cu atât mai puțin regatul românesc va putea să admite în viitor „recunoaștere peste graniță”, pentru că — spune d.

Dintr-o concepție de stat datorită inteligenței politice a poporului român, suntem hotărîți să tratăm minoritățile frânte, nu din nevoie externe, în contrăcarora mă impotrivesc și cărora sunt absolut hotărîți să nu măsupun. Nu e în urmă, acesta, un procedeu foarte. Nu sperie pe nimenei și nu are nici un efect.

Îngăduitor îrcă, făță de toate îndrăznețe, — în ciuda atâtă reclamații în ierarhii și strâmbătate, — statul suveranizează totale bisericile minoritare, ba le pune la indemnață pără și genii și proprii (s. ex. întră perceperea toxelor culturale) pără și vor putea să aibă și ele agenții proprii. Spiritul de îngăduință nu însemnă că, însă, nu poate include ochii în față tendințele voie să dea statului o aparență de obiectivitate.

„Una este cultura diferitelor minorități, alta este limba statului. Să nu perdeți din vedere: clădirea statului nostru trebuie să se compună din mult și diferit material. Ce au vrut vicinătățile istorice. Eu apreciez valoarea cărămidelor, sau pietrelor, cu care pot să contribuie la această clădirea minorității, fiecare cu aptitudinile să fiecăre cu puterile ei. Dar să nu perdeți din vedere! Pentru clădirea sa se să se trăbea un temei și un ciment și să se temea și acest ciment este neamul omului”, — a spus, precum garantând o spuse, primul ministru al sării.

Acest adevară nu trebuie să împărtășească, căci poporul românesc nu poate deveni naționalizat, ci doar să împărtășească, să se apropie, să se înțeleagă, să se aducă la colabore la opera comună de dezvoltare. Prin stăriile să se legăturile sale, poporul românesc va convinge și pe cei ai altor, că și se face cu un popor, care poate compara cu oricare altul, iar astăzi, în răsăritul vremilor a trecut, va să se poată contribui la dezvoltarea civilizației universale.

Recapitând istoria popoarelor vecine, d. Brătianu a săcuit profund impresionanta istorisire, că a studiat istoria acestor națiuni, despre care s-a spus ca vor fi în statul român. Noi reprezentăm și într-o lăstărie, de aceea sănătatea înțelitoare. Din această adâncă conștiință de existență, săzile izvoarele inteligență politică a poporului român, înțelepciunea și prevedere, ce se oglindesc atât de luminos în ceea ce se referă la existență a vechiului regat.

Din această atitudine a poporului român, recalcitranții vor fi avertizați, că nu se pot adapta vremilor și impreună sănătății să se scotă și să plece în

deosebi săjii, ar putea să-și sape bine această vîlă în munte; ei, care în timpurile feudale au zidit orașe și cetăți sub umbra Carpaților, său încercă să intre în lume de privilegii și să obțină herminie habsburgică și să trăiască o viață republicană de răsătări și îngâmbătări neroade, cultivând în spiritul lor popular cucuta aroganței față de români.

Cuvântarea parlamentarului lor, iată le-a recoltat deocamdată o sumă de devăruri, ce ar trebui să le cadă în suflet ca o prăbușire de stânci din vârful Neogoiului,

D-nul I. C. Brătianu despre actul dela Alba-Iulia

„Tratatul și Dorobanțul”

In afară de istoricele devăruri pe care le-a spus primul ministru al sării în răspunsul ce a dat unui parlamentar să se înșiră în sedința de Miercuri a Senatului, să a mai tinut să fixeze cu acel prieten, într-o clasică formulare, și înțelesul devăraturii ale cărora „se uită în trecut, se uită peste urmă”. Legile ce privesc pe minoritari, și devărurile în mod logic să conțină garanții de siguranță pentru stat. Drepturile și se cuvintă, în virtutea legilor lor, minorităților, nu înseamnă să tolerăm, și să incuviințăm, o viață separată „închisă în cerneală” și ostile dezvoltării integrale a statului. Să cu atât mai puțin regatul românesc va putea să admite în viitor „recunoaștere peste graniță”, pentru că — spune d.

„D-lor, trebuie să limpezim odată pentru totdeauna ca să nu mai fie eroare: statul român, integritatea națională a românilor, nu este rezultatul Albei Iuliei. Alba Iulia este o manifestare de neîndoelnică însemnatate, în această operă de integritate, dar temeiul, realitatea care a creat această integritate este tratatul de alianță, pe care l-a semnat cu săngele a 800 milii une.

„D-lor, trebuie să limpezim odată pentru totdeauna ca să nu mai fie eroare: statul român, integritatea națională a românilor, nu este rezultatul Albei Iuliei. Alba Iulia este o manifestare de neîndoelnică însemnatate, în această operă de integritate, dar temeiul, realitatea care a creat această integritate este tratatul de alianță, pe care l-a semnat cu săngele a 800 milii une.

„D-lor, trebuie să schimbăm temeiul statului român și totă viața lui politică, iar Constituția să o suprime și înainte actului dela Alba Iulia, atunci, eu refuz să vă urmez pe acest drum și repet cum am spus: Temeiul statului nostru este tratatul și dorobanțul.

„D-lor, mă însel, temeiul statului nostru este o mie de ani de energie bărbătească, este rezistență și luptă acestui popor și încoronarea facultăților sale de energie etnică și de simțire națională.

„Să de acela, încrezători în aceste facultăți noi privim cu toată nădejdea raporturile noastre cu toate minoritățile. În legile noastre, noi pe că vom putea, pe că vom vedea că prin atitudinea lor, prin simțemantele lor, ne vor arăta că toate concesiunile ce le vom face sunt compatibile cu dezvoltarea statului român, ne vom scuti de alte garanții legale. Deacea n-am pus în Constituție măsuri prea stricte, pentru că am voit să las celor de mână și poimăne, posibilitatea să dezvolte folosurile minorităților pe temeiul amiciei, pe care noi vrem să o avem cu minoritățile treptat cu aducerea lor la realitatea zilei de azi”.

„Avem o înaltă satisfacție morală, când ne aducem aminte ca interpretarea ce am dat și noi întotdeauna actului dela Alba-Iulia, se găsește în perfectă congruență cu formulările domnului prim-ministrului.

DI Comnen a oferit un banchet consiliului Ligii Națiunilor

GENEA, 13. — (Radar). Delegatul României la Liga Națiunilor, d. Petrescu-Comnen a oferit un strălucit banchet în onoarea Consiliului Ligii. Au luat parte la acest banchet d-nii Chamberlain, Skrzynski, Beneș, Kaifoff, Venizelos, contele Jassi, Hymans, Quintones, Iovanovici, Clausei, Sir Eric Drumond, Iorga, Kaklamano și cățăva înțeliți funcționari din Liga Națiunilor.

Azi incep alegerile sinodale

— Apelul privitor la candidaturi. — Câteva cuvinte în atenționarea drept-credincioșilor. —

Arad, 14 Martie.

consistorial Arad și dr. Aurel Grozda, avocat Buteni.

10. CERCUL SEBIS: Dr. Mihai Marcus director de bancă în Arad și Ioan Groza medic și deputat Arad.

11. CERCUL HALMAGIU: Dr. Ioan Robu primarul orașului Arad și dr. Teodor Papp avocat în Arad.

12. CERCUL GURAHONT: Dr. Eugen Costina, avocat în Arad și dr. Teodor Băbuția medic cercual în Gurahont.

In interesul bine înțeles al Sfintei noastre Biserici Vă rugam, Stimate Domn să streză inainte interesul sfintei noastre biserici și dorind astfel, ca aceste alegeri să se facă în bună ordine, fără sfidări și lupte inutile între frați de același nume și legătură.

Vasile Goldiș I. C. Georgescu fost ministru, Inspector Gen. Admin., deputat, secretar Prefectul jud. și orașului consistorial.

Acum să denunțăm opiniei publice că

să arătătărescă în arătarea ce se face de drept-credincioșilor.

Nu înținădă seama de hotărîrea luană de semnatarii apelului și nici de sacrificiile făcute dintr-o parte și din alta ale celor ce-l susțin, una din fețele bisericești a dat dovadă de o complectă neînțelegere a intereselor Bisericii, încercând, prin procedeele sale, să murdărescă din nou cu noroiul urei și al vrajbei între frați, manifestările orânduite de întocmările legilor bisericești.

Printre slujitorii cari păcătuiesc împotriva Altarului, simțemantele noastre creștinești ne poruncesc să arătăm deocamdată pe protopopul Roxin, a cărui purtare să dovedită cu totul în afară de învățăturile Domnului.

Împotriva înțelegerei făcute de semnatarii apelului, acest cleric a susținut, la alegerile de deputați clerici efectuate la 12 Martie, candidatura unui favorit al sfintei sale, și încă prin mijloace nedemne de o față bisericească. A semnat o scrisoare circulară către preoți prin care poruncează acestora să voteze pe candidatul favorit și arunca blestem asupra tuturor acelora ce nu-i vor asculta porunca, îsvorită din interesul caru sunt ale Bisericii.

Tot acest cleric, care în față conștiințează drept-credincioșilor și-a șters mult din vrednicia ce trebuie să aureoleze pe un slujitor al Altarului, a urzit, și pentru scrutinul deputaților mireni care începe azi, o nouă dihotomie în scopul alegerii unor mireni de cari se leagă interesele lumii ale sfintei sale.

Cu inima îndurerată de așa răzvrătire fără altădcă decât acela de a aduce vrajba în Biserică, denunțăm opiniei publice care a înțeles și a aprobat apelul făcut de persoane mai bine înțelegătoare a intereselor obștești, precum și lumii creștine ortodoxe, această atingere adusă pînă în Biserică de către însuși un slujitor al ei.

o parte din această operă „constructivă”; dar ne-a fost peste puțină.

Revista „Punct” nu obiceaște să întrebă punctul și virgula, și atunci, ca să sună bănuitor că am multul „constructiv” domnului redactor, ne-am hotărît să reproducem în întregime:

Capital.

In pieță centrală arteră cu metropole în spirala telecopor creșterea și precizia simplonului audită cartierului cu nervi coreografi viziune în suflet jass band in cabaret

viteză numără 19 kilometri pe minut lumina a tăiat elumină în laboratoarele inimă plăină vibrant pentru etajul secolului săngele' n trup ca sămăle' n beton

combustibil alfabet oraș cu telefoane și asfaltini botanice și avionul fierului de ferăzări sunt la ora de geometrie poziții trecutului sfărâmă siucopă epocii

scout perde monede din banzură în găriile de Est orchestra dan-dului cu traverse și etere pathefon puis din tipografii și arhitecturi

citădini cu mușchi ca mine cu coce toate dimensiunile în metal și cubicele planetelor trece lungă perfecția Ocidentului

Mișcarea culturală

Reviste. — O nouă luptă literară pentru întronarea bunului simț.

Revista literară „Rumuri”, al cărei director este dñ. Iorga, pășește acum în al 20-lea an de săptămână, datorită stăruinței muncii a omului de gust și cinstiță judecății asupra mișcărilor noastre literare, care este dñ. C. Seban Făgețel, înțelitorul și principalul redactor al revistei.

Continuând tradiția dela „Samănătorul”, unde se preconiza și se însăptau o literatură strâns legată de sufletul acestui popor, revista „Rumuri” din Craiova a isbutit să strângă în preajma ei, tot ce se scrișă românește a avut mai reprezentativ în ultimele două decenii.

Astăzi, în vîrstă de cinci ani, într-o lăstărie, de aceea sănătatea contemporană a revistei „Rumuri”, în fruntea căreia se găsește dñ. Iorga, îl revine datoria să înceapă o nouă luptă pentru eliminarea sărătanilor și nebunilor din literatură, întronând iarăș de omnia bunului simț, stabilind astfel devărata literacie a valorilor.

Să ne organizăm, spunea dñ. Iorga odată.

O, de sătări și organizat de mult și subtoate raporturile ocrășă jașă, acest nemț, care și găsește nu știu ce au și cădă!

Dor, din nencrocire, la noi în toate să organizat un singur lucru: rul.

Să organizat deci politică de căpătului, jupuirea suracului, ofensă dreptății, permisă desordinea, petrecerea crostești și delictul, iar în literatură să se organizează ambii săi puteri, dorința de a conduce sărăcia și a putea scriere, patimă de a ajunge fără a valoră, reclama de sănătate prin presă, figură și atitudine.

Prin ușă deschisă, repăzită, sau păzită neglijent, să se strcură în literatură tot praful dumurilor și toate jignările întunericului, cum spune acest mare înstrumator al culturii românești.

De cățăva vreme apare în București Revista de artă constructivistă „Punct” și rector Scratul Calimătă.

Avea în față Nru 13 — de altfel număr destul de fatal — care înlesnește revistei „constructiviste” posibilitatea de a purta numele „Punct Nru 13”.

Si că să vazz și cititorii nostri cum se construiește o „poezie” „constructivistă” și vîzut să reproducem cu întreținere distacția

Mica publicitate

VADUVA de preot inteligentă, în etate de 50 ani, bună gospodină, dorește să fie economă la un preot, eventual la un notar văduv. — Adresa la Administrația ziarului „VADUVA.” (842)

Müller I. și Fiul

văpsește, (838)
spălă,
curăță,

rufe de casă cu kg. ul pentru Lei 12.—
SUCURSALE:
Str. Brătianu (f. Weitzer J.) No. 7.
Str. Bănatului (f. Asztalos S.) No. 4.
FABRICA:
Str. Cuza Vodă (f. Tókoly) No. 40.

La restaurantul „Pădurea” din Strada Fabricii No 1, se poate găsi întotdeauna măncări calde și reci și vinul vestit de Minți. (816)

Institutul de spălat **FAY** Antonie și văpseire a văduvei din Piața Radulescu No. 5, spălă și văpsește cu cel mai redus preț. (815)

Francisc Kovács fabricant de trăsuri, Str. Mărăști (f. Kossuth) Nr. 5. Permanent are în magazie trăsuri facute din nou și reparate. (799)

Opinci de gumiă se poate cumpăra la firma **Eugen Kirschner** Arad, Bulev. Regele Ferdinand No. 44. (798)

La ospătăria
văd. Iul Ladislau Vadnay
Arad, Piața Catedralei 4, se găsește **viniuri bune** cu cel mai redus preț (795)

G. M. Naphegyi, fâmplar
Arad, Strada Tribunul Dobra Nr. 2. — Lucrează din nou mobile cât și reparații de mobile cu prețurile cele mai reduse. (794)

De vânzare
o mașină de legat mături de tărcă.
Adresa la: **Adolf Matrovitz** Arad, Str. Muciu Scavola Nr. 10. (793)

Lengyel Aladár croitor
in str. Ecaterina Todorea No. 4, fost sef unui atelier mare de croitorie din Paris. Lucrează cu cel mai redus preț, tot felul de costumuri după moda cea mai nouă, franceză și engleză. (792)

Inserții se primește
la Administrația ziarului.

Câmăși bărbătesti de zefir, cu 2 gulere, moderne dela lei 230 la **SZÜCS** Arad vis-a-vis cu gara tramvaiului. **Ciorapi de dame și copii patenți pt. copii cu prețurile cele mai convenabile.**

În atelierul lui GÉZA NAGY fotograf, se efectuează cele mai moderne fotografii pentru copii, portrete cu cel mai gingăs gust aranjate. Măriti de fotografii după cele mici, aquarel și pastel în orii ce mărime. Atelierul permanent încălzit. **Arad, Bul. Reg. Maria (fosta Andrașay) Nr. 8.** (800)

România
Prefectul județului Arad,
Comitetul școlar județean Arad

Nr. 170—1925. sc.

Publicațiu de licitație.

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 18 Aprilie 1925 la orele 10 la Prefectura județului se va ține licitație publică cu oferte închise, în condițiile art. 72 și următorii din legea contabilității publice pentru aprovizionarea construcțiilor de școli, ce se vor face în jud. Arad, în anul 1925, cu următoarele materiale :

var,
cărămidă,
țiment,
lemnărie și scânduri de construcție și
tigla.

Ofertele se vor face pentru fiecare material separat.

Amatorii, deodată cu oferta, vor depune și o garanție în numerar, sau efecte garantate de stat, în valoare de Lei 30.000, în ce privește varul, cărămidă, cimentul și tigla, și 60.000 după ofertele de lemnărie și scânduri de construcție.

Caietul de sarcini și condițiunile de licitație se pot vedea în biroul Prefecturii jud., camera Nr. 7, în zilele de lucru între orele 10—12 din zi.

Arad, la 1 Martie 1925.
Prefect,
Inspector General Administrativ,
I. GEORGESCU (ss).

Primnotar II jud:
PETRUTIU (ss). (716)

Surogatul cel mai bun este „UHU”

Reprezentanți : **Fratii Barna** Arad, Strada Eminescu 4. (780) Telefon 788

In comuna Chioroc este de vânzare eftin o casă particulară locuință colțătoare din 2 camere și vie. Adresa la biroul Győrffy „Mureș” Str. Unirei. (851)

In atelierul de croitorie pt. dame (861)

Surorilor Mayer din Piața Stefan cel Mare No. 9, se face pt. dame halie după moda cea mai nouă engleză și franceză, cu cele mai reduse prețuri.

La prăvălia văduvei lui EDMUND UNGERMANN din Strada Cogălniceanu No. 33, se găsește spre vânzare tot felul de mărfuri cu prețuri avantajoase. (809)

Una camera cu bucătărie mobilier, din cauza mutării în provincie se vinde de urgență, convenabil. — Adresa la Administrația ziarului. (855)

La prăvălia KREMER MAURITIU din Bdul de textile Regele Ferdinand 35, lângă piață cu cereale se găsește mărfuri cu prețuri avantajoase. (854)

Cămăși bărbătesti de zefir, cu 2 gulere, moderne dela lei 230 la **SZÜCS** Arad vis-a-vis cu gara tramvaiului. **Ciorapi de dame și copii patenți pt. copii cu prețurile cele mai convenabile.**

În atelierul lui GÉZA NAGY fotograf, se efectuează cele mai moderne fotografii pentru copii, portrete cu cel mai gingăs gust aranjate. Măriti de fotografii după cele mici, aquarel și pastel în orii ce mărime. Atelierul permanent încălzit. **Arad, Bul. Reg. Maria (fosta Andrașay) Nr. 8.** (800)

Proiectul legii pensiilor

Di Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe, a convocat pe reprezentanții zilelor spre a le expune dispozițiunile proiectului de lege al penilor ce va fi depus în curând pe bioul Camerei.

În rezumat, principalele din expunerea dinui ministru de finanțe :

Ce pensii vor fi de plătit

Vom avea de plătit pensii în valoare de aproape 440 de milioane de lei, la care să adăugă cota de scumpete, ajungem la un total de pensii de aproximativ un miliard.

E o sumă, o sumă foarte însemnată, ce va apărea în statul și de aceea am căutat să fim prudentă la satisfacerea tuturor cererilor, ca să nu ne întâmpinăm ca în Statele-Unite, cari după războiul de succesiune, au dat pensii pe care apoi nici putut să le plătească sau cum nu s-a întâmplat chiar nouă, la 1902, când a trebuit să reducem toate pensiile.

Capitolele proiectului

Proiectul are trei părți distincte :

Partea întâia se referă la condițiunile de regulație la pensie a tuturor funcționarilor statului.

Partea a doua priveste stabilirea drepturilor de pensie constățiate inițial și după război, până la votarea legii.

Partea a treia reglementează regimul funcționarilor veniți din teritoriile alipite.

Condițiile de pensionare

Di Vintilă Brătianu arată apoi că a fixat dreptul la pensie la vîrstă de 57 de ani, sau după un serviciu de 35 de ani, aceste termene fiind corispondătoare, dacă nu chiar mai favorabile decât termenele tuturor leagilor de pensie din ținuturile alipite sau din terile străine.

Îmbunătățiri ulterioare

Termenul di Brătianu spune că efectele

lui unei legi de pensii nu sunt în func-

tionează de legea specială, ei și de altă

legă, cum ar fi: statutul funcționarilor, legea

de organizare a ministerelor, etc.

Îmbunătățiri se vor putea aduce legii și

ulterior. Pentru moment nu s'a putut face

mai mult.

A doua zi după pace

„Gradul de vitalitate al diferitelor națiuni se va observa mai cu ușurință nu în tim- pură războiului, ci a doua zi după pace”, a spus psihologul popoarelor Gustave Le Bon.

Bubuițul canonadelor din timpul măcelului lui mondial n'a schimbat numărul granitilor popoarelor, ci și discernământul lor. A făcut să oscileze odată cu văzduhul și mentalitatea fiecărui mai ales în direcția complicită lacunelor evidențiate de momentele pierii. Cei ce au fost conduși de călduri mărsăvăi și-au luat răspăata. Dar nici această răspăata nu le-a deschis ochii să vadă că toate inovațiile ce le acumulaseră în istorie lor n'au fost decât niște falșări. Acum, a doua zi după pace, sunt demni de toată compătimirea căci încă conțină și arăta gradul de vitalitate prin tendințe demagogice: „iridentism și bol-

servism”.

Singuri își vor reveni căci, cu toate ma-

noperile lor distrugătoare, nu vor pută

ce să aducă o incidiță și mai ales nu

ne interesează ușurările lor, căci „pa trece, vițele ramân” și „ace e val, ca valul trece”.

Faptul prospăt-recent ce ne interesează pe

noi în a doua zi după pace este modul cu

care ne vom putea achiziționa mai repede

ceacecării circumstanțelor în care am

trăit dela naștere, ne- răpit: cultura. Io-

u-diocea primordială, școală și biserică sunt

cele două lucruri cări ne vor lumina viitorul

la ele avem speranța pentru distrugerile

retrogradație ne amenință cu un progres

din ce în ce. A devenit foarte dificilă re-

zolvarea acestor probleme ce agită pe tot

înțării populației românești.

Cel mai optimuțios de a se cunoaște

sufletele sunt faptele. Prin fapte se vor alege

acei cari voiesc cu adevărat, să ne aibă

a doua zi după pace gradul de vitalitate

impunător ceea ce

lucruri de cultură.

Afără de cele două facili mai sunt și al-

tele cari contribuie la luminarea viitorului;

dar și purtătorii acestora sunt mai mulți sau

mai puțini prevedători: elușă imperiositatea

lor de război.

Remediul mi-l dă iarăș Le Bon spuând:

„Schimbarea utilă și soietații nu va deriva

din teoriile ci diuț'o soliditate a faptelor

care se vor interesa de ameliorarea exi-

stenții fiecărui print' o educație care să se

poată mai bine adapte noilor nevoi”.

„La vaillance n'est pas dans les belles pa-

roles;

„C'est aux actes surtout que l'on juge

nos roles.

St. Julea, inv.

Comitetul de organizare

„Reuniuni Culturale a Meseriașilor și a

mercanților Români din Arad” cu ocazia

invitație pe toti meseriași, comercianți, cei propria-

ți și pe toti locuitorii români din Arad. Invita-

ții să vinea și la parte la Adunarea

fondatoră de constituire a Inființării „Reuni-

nii Culturale Naționale a Meseriașilor și a

comercianților Români din Arad” care se va

desfășura în sala Festivă a Primăriei în secretă

Martie la orele 4 d. m.

OBIECTE:

1. Cuvântul de deschidere al domi-

nționar Popa cons. cuit.

2. Constituirea cu său înscrise mai

20 membrii în conformitate cu art.

din legea pentru persoanele juridice.

3. Adopțarea Statutelor.

Quintecă 15 Martie 1925

Expoziția de tauri de prăsilă

Sau distribuit premii în valoare de 15,000 lei și s-au cumpărat pentru comunele din județ 14 tauri de prăsilă.

Arad, 14 Martie

In ziua de 8 Martie a avut loc în Arad o expoziție de tauri de prăsilă. La această expoziție au fost aduși 94 de tauri rasa Beray simenthal. Comisia de expertiză pentru premiere și cumpărare a fost compusă din d-nii: dr. Th. Turturici, inspector regional zootehnic; Eugen Sooz, medic veterinar primar al orașului și județului Arad; Vasile Dărles, consilier orășenesc; Putici, Blaskovich; Raicu Mita, Konopi, Koloman, Stan Teodor, Moise Oligor, precum și toți d-nii medici veterinari. S-au împărțit premii de 15,000 lei; dintre care 10,000 lei din partea comisiei zootehnice din Arad și 5000 lei din partea primăriei.

Proprietării de tauri, care au fost premiați sunt următorii:

Mihail Munteanu din Mureșel cu premiul I în valoare de 1500 lei; Bătean Ioan din Nădlac cu premiul II în valoare de 1000 lei; Molnar Stefan din Arad cu premiul III în valoare de 800 lei; Sighmeth Ioan din Peregöl German; Francisc Stahreitich și

George Matei cu premiul IV în valoare de 600 lei. Cu premiul al V-lea în valoare de către 500 lei au fost premiați următorii expoziții: Ioan Peiperl, Cost Higler, Ioan Cekka, Francisc Bejar, Bartok Stefan, Mezei Kovaci și Budai Josif din Peregöl German și Anton Katona, Gáspár Pavel și Gh. Stéfán din Arad. Medalia de aur, cu diploma, a fost dată proprietarului de taur Viva Nicolae din Arad; medalia de argint, cu diploma, a fost dată proprietarului de tauri dl George Novac din Arad-Cială; două medalii de bronz, cu diplome, au fost date proprietarilor de tauri d-nii: Gardner Iacob și Kovaci Coloman.

Comisia zootehnica locală a cumpărat cu această ocazie — 14 tauri pentru prăsilă, pe care le-a repartizat diferenților comune din cuprinsul județului. Suntem informați, că până în prezent comisia zootehnica din Arad a cumpărat pentru comunele județului 58 tauri de prăsilă, care toți sunt societăți ca proprietatea județului.

INFORMATIUNI

Fundația Culturală "Prințipele Carol" — în Basarabia

O strânsă armată de cărturari români trece Prutul.

Arad, 14 Martie

Ca ziar de propagandă națională ne-am ocupat de des de multiplă și bogată activitate desfășurată, în interesul culturii românești, de Fundația Culturală "Prințipele Carol." Dornici de-a ajuta la un războiu general împotriva întunericului care acoperă satele și orașele înăuntrice, am văzut în această fundație culturală garantia sigură a biruințelor noastre de mâine.

Flămânzi de realizări rapide, de îndreptări ca prin fermec, am așteptat, poate, de multeori de la această instituție culturală mai mult decât era ingăduit. Nevoile sunt multe în țara noastră, boile neglijenței sunt grele și Fundația nu are indemnitate atâtă doitorii trupești și sufletești.

Se va discuta și hotărî valorizarea bunurilor județului Arad și ale comunei din cuprinsul acestui județ, ale căror terenuri au fost împărțite de frontieră fixată prin articolul 256 al tratatului de la Trianon.

Comisia româno-maghiară pentru repartizarea bunurilor județului și ale comunelor fractionate din regiunea frontierei.

Astăzi seara, Dumineacă 15 Martie, se va înlocuire în localitatea comisie maghiară, împunerătă să trateze repartizarea bunurilor județului și ale comunelor fractionate din regiunea frontieră. Suntem informați că această comisie maghiară este formată din următorii domini: Nagy Gyula primpremier, Hegedüs Kálmán președinte sediului orfanat, Antalffy Lajos primnotar onorific și Koro y Sandor primpremier onorific. Comisia română va fi formată numai dñi: I. C. Georgescu prefectul județului Arad și dr. Lazar Augustin subprefect. Dezbaterile se vor desfășura în ziua de luni 16 Martie la sala mare a prefecturii județului din localitate.

Inaugurarea acestei activități cu adovărat patriotică, va avea loc mâine Dumineacă la Chișinău într-o grandioasă manifestație artistică-culturală la care va lua parte Alteata Sa Regală Prințipele Carol, dr. George Tătărușcu, subsecretar de stat la interne, încheietorul al

Bucovinei și numeroși scriitori în frunte cu următorii prozei românești: Mihail Sadoveanu,

Delegații de tineri din toate județele Basarabiei vor lua parte la această sărbătoare a culturii românești. Din lăuntru Chișinăul să joace participarea a numerosi tineri și intelectuali.

Alături Să Regală Prințipele Carol va răsărit o curățenie de deschidere. Manifestația dela Chișinău va fi încheiată unei activități culturale mai presus de orice lăudă,

la Fundația Culturală "Prințipele Carol" să o săptămână care se va imita de toate societățile culturale românești care au la înțimă progresul nemulțumit nostru.

A. S. R. Prințipele Carol la Chișinău

Se va inaugura la Chișinău, în prezența A. S. R. Prințipele mostenitor Carol, serie conferințelor, care se vor face în cursul ceeașa an în toată Basarabia de către conferința Fundației Culturale "Prințipele Carol."

Vor asista delegații din toate județele Basarabiei.

Cu acest prilej A. S. R. Prințipele mostenitor Carol va vorbi sătenilor.

Redeschiderea școalelor din Arad

In urma deciziunii dñi dr. Popovici vice-director șef al orașului Arad, toate școalele din Arad — închise în ziua de 9 Martie din cauza epidemiei de gripe — se vor redeschide în ziua de 16 Martie.

Permisele ziaristilor pe C. F. R.

În legătură cu proiectul de lege privind organizarea căilor ferate, dl St. Pretorien, director general al C. F. R. a declarat următoarele asupra permiselor ziaristilor:

Deocamdată permisele sunt valabile până

31 Decembrie. Menținerea gratuității cade

în atribuția consiliului de administrație dela

data.

Consiliul de administrație intră în func-

ție la 1 Aprilie însă articolele din lege

supra reducătorilor și gratuităților intră în

funcție la 1 Ianuarie 1926.

ULTRINA NOIA"

Conferința Mică Antante
BUCHUREȘTI (Radar). După înfrățiri autentice conferința Mică Antante se va deschide în ziua de 23 Martie la București. Toate dispozițiile referitoare au fost luate deja.

Schimbarea temperaturii e generală

De două zile temperatura a scăzut în mod sensibil. A căzut zăpadă abundentă în Italia septentrională și centrală. La Paris ninje.

Un monument lui Apațy la Neapole

BUDAPESTA. — Lui Apațy i s-a ridicat o statuie la Neapole din inițiativa unui grup de școlari și prieteni. Zarele din Buda-pesta consacrate înțregi acestui făptuitor.

Controlul parlamentului englez asupra politicei externe

Partidelor laburiste a introdus o rezoluție prin care cere ca toate o ardurile internaționale să fie eliberate și întreținute diplomatic cu statele străine, care implică obligații naționale pentru Marii Britanii, să fie supuse aprobării parlamentului, înainte de a fi semnată. Rezoluția partidului laburist a fost respinsă cu 225 de voturi contra 133.

Logodnă

Di Coriolan Tîrlea absolvent de teologie din Slatina, logodit cu Doamna Livia Lovinescu din Siria. (847)

Concurs

La Centrul de organizare copiilor Arad, cu ziua de 15 Martie a devenit vacanță postul de copiști. Leafă 1700 Lei, plus vîpt în înstitut. — Directoarea. (858)

Adunarea clubului de sport „Hellas”

se va juca Sâmbăta în 25 I. c. înainte de masă la ora 10, în primărie în sala cea mică. — Președintia.

x Anunțare. Am onoare să vă informează, că mi-am deschis cancelaria advoacătă în Cuvin p. u. Ghioroc sub Nr. 72. — Cuvin, la 14 Martie 1925. — Cusimă: Dr. Dionisie Zubriczky, avocat.

ARTISTICE- CULTURALE

DI profesor universitar N. Drăgan

Delegatul soc. „Extensivă Universitară” din Cluj va înțela în Palatul Cultural Dumineacă, în 15 Martie la ora 18, o conferință despre „Limbă și istorie”.

Publicul nostru este rugat să ia parte.

Serata artistică Corăscu

Reședințim publicului nostru, că Dumineacă, 15 Martie la 9 seara va avea loc mult așteptatul Festival artistic dat de bine apreciatii artist Corăscu, cu mai mulți artiști din București. Programul fiind foarte bogat, cu puncte muzicale și teatru comic se prevede un succés strâns.

Ion Clopoțel: Antologia scriitorilor români, Volumul I

„Biblioteca Semănătorul” din localitatea publică o frumoasă antologie a scriitorilor români din 1921 încoace.

Antologia e alătura de cunoștințul publicist Ion Clopoțel și cuprinde bucurile asemenei care a urmat, timp de peste o lună, fiecare mișcare a impiegatului de biuroi Niary Ferenc, se numește Nicu Drăbăneanu și este agent special clasa II în serviciul sănătății din localitate. Dupa un se știe, numai mulțumită acestei înconjurări urmării, său putut descoperi marile fraude dela C. F. R. despore care am vorbit în ziul nostru de eri.

In cheia fraudelor dela Reginala C. F. R. locală

In reportajul nostru de eri am scăpat din vedere a spune că funcționarul din serviciul siguranței care a urmat, timp de peste o lună, fiecare mișcare a impiegatului de biuroi Niary Ferenc, se numește Nicu Drăbăneanu și este agent special clasa II în serviciul sănătății din localitate. Dupa un se știe, numai mulțumită acestei înconjurări urmării, său putut descoperi marile fraude dela C. F. R. despore care am vorbit în ziul nostru de eri.

Deschiderea „Salonului Oficial”

In conformitate cu adresa inspectorului artelor din Oradea Mare, primăria locală, a dat următorul comunicat:

„Salonul Oficial” din 1925 va avea loc în Ateneul Român dela 12 Aprilie până la 1 lună. Lucrările doritorilor a expuse la Salon sunt primite între 20 Martie—31 Martie.

Se pot expune lucrări de pictură originale, pastel, șărule, desenuri, sculpturi în metal, marmură, piatră, ipsos, teracotă, lemn și metalici, gravură, și afara, litografii, xilografii și altă expoziție anterioră.

Detalii asupra acestei expoziții se vor primi în cabinetul consiliului cultural din orașul etaj I camera 101.

Anularea mandatelor partidului lui Radici

BELORAD, 12. — Din cercurile guvernamentale se anunță că 45 din mandatelor radicilor vor fi anulate.

După cum se știe partidul lui Radici dispune actualmente în Parlament de 67 de mandate dintre care 45 aparțin membrilor partidului tărânește republican croat iar restul partizanilor partidului Uniunii Croate din care fac parte intelectualitatea și burghezia croată.

Acest partid s'a unit, acum câteva luni, cu partidul lui Radici, dar de oare ce membrii lui nu au avut nici un contact cu interesația partidului Uniunii Croate, cela 22 de mandate ale lor nu vor fi anulate.

O recomandăm, cu totă căldură, căto-

Parlamentul

Camera

Sedința dela 13 Martie 1925

Sâmbătă se deschide la orele 3 d. a.

Prezidentul d. M. Oleanu.

P. banca și istrăzile sunt prezente d-nii: V. Brătianu, Tancrel Constantinescu, N. D. Chirculescu, general Mosoiu.

D. VINTILA BRATIANU, ministru fișantelor, depune protestul de lege al penitenciarilor.

D. TIBOR ZIMA face o comunicare cu privire la impunerea industriei din Ardeal.

D. VINTILA BRATIANU, ministru finanțelor, arată că cu părțile discutunii reforme administrative se va rezolvi și această chestiune.

Pr. LUPAS cere d-lui ministrului finanțelor să ia măsuri pentru plata coroanelor și rublilor declarate în termen și rechizitele râne.

D. N. D. CHIRCULESCU, ministru municipal, depune protestul de lege pentru crearea unui nou teren de grăbie pentru creația unei parcuri.

D. D. R. IOANITESCU, romângă Camera de replică să fie fixată pentru o ședință de seară în cursul săptămânei viitoare și nu astăzi.

Adunarea respinge cererea.

Reorganizarea Camerilor de Comerț

Se intră în ordinea de zi: Proiectul pentru reorganizarea Camerilor de Comerț.

D. C. I. BRATIANU, raportor, dă cîteva proiectul și raportul care susțină proiectul.

D. TIBOR ZIMA, luând primul cuvântul, la proiectul de lege pentru reorganizarea Camerilor de Comerț, spune că acesta trebuie să aibă caracterul independent și autonom.

D. N. PROTOPOPOVESCU deputat de R. Satu, arată că prin proiectul de lege Camerile de Comerț și industrie sunt ridicate la rangul de instituții publice.

În proiect Statul cedează o parte din drepturile sale acestor instituții, însă le mărginește sferă până unde se poate întinde activitatea lor pentru a nu sănătății bunul mers al Statului. Prin noua lege se largesc dreptul celor care pot, devinând membri ai Camerilor de Comerț, să aibă astăzi putea face parte numai patentari, dar de aci înainte vor putea face parte și acei care angajaază prin fiscalitatea lor de ferile societăți și diferiți comercianți și industriști.

Adunarea găsește în proiectul de lege un nou element de dezvoltare, membrilor să fie deosebiți și de industriașii.

Prințul de la Baciu face o interpelare în cîteva exponenți conteleni Bethlen Bella, la care G

Economice.

Târgul de măstă din Arad

Comitetul permanent al târgului de măstă, care urmează să fie înaintat în anul curent, a fixat termenul definitiv pe zilele 1–10 August a. c. Târgul de măstă este în legătură cu o expoziție agricolă și de animale. Comitetul executiv compus din membrii comitetului permanent stă la dispoziția partilor, în permanență, în biroul „Târgului de măstă” care a fost înființat în localul Camerei de Comerț și Industrie. Locul târgului de măstă este în Liceul Moise Nicoară și în grădina său înaintea clădirii, precum și în teatrul de vară. Comitetul executiv atrage atenția fabricanților, întreprinderilor industriale și miciilor industriași, ca să participe în număr deplin la evenimentul economic de mare importanță pentru orașul Arad.

Prima cooperativă pentru industrializarea mătasei

Din inițiativa unui grup de cooperatori, s-au pus bazele unei cooperative pentru industrializarea mătasei în județul Tighina. Acest județ, împreună cu județele Cetatea Albă și Ismail, era în trecut unul din centrele pentru cultura gogosilor de mătase. Singura Tighina producea, sub vechiul regim, până la 2000蒲uri de gogosi de mătase, care era considerată de calitate foarte bună.

Cooperativa proiectează să înființeze și o secțiune apicolă, pentru apicultorii din Tighina, cari ar dori să se ocupe și cu sericicultura, întrucât ambele ramuri au înrudiri între ele.

Cooperativa pentru încurajarea sericiculturii va înființa ateliere de filat mătasea și războiile pentru iesire încă mai târziu și un atelier de vopsitorie și oprețuse.

Oare la noi în Ardeal nu s-ar putea lăua o inițiativă identică?

Impozitele asupra capitalului în Cehoslovacia

Praga, 12. — Comisia de control pentru impozitul asupra capitalului a hotărât să propună un amendament la legea relativă

la Banca de emisie, după care produsul acestui impozit să nu servească numai la liberarea datoriei în bilete de bancă de 10 miliarde, reluate de Banca austro-ungară, ci utilizat și la achitarea datorilor publici urgente și mai ales a bunurilor de stat de 3 la sută.

Noua legislație germană a comerțului de devize

Ca măstări în materie, dovedă scămația cu devalorizarea mărcii, rezumând mai la vale noua legislație.

Oordonanța guvernului este consacrată preschimbării vechilor texte și desfășurarea altora. Scopul urmărit este înființarea unui regim de libertate completă a tranzacțiunilor cu devize sau mai mult sau mai puțin și unui regim mai puțin administrativ. Această reformă a fost cerută de mult timp de lumea afacerilor; de oarece paraliza comerțul. Ineficacitatea acestei legi, care a fost înființată în grebă în timpul perioadei celei mai critice a inflației în vederea de a paraliza depresionarea mărcii și care a fost menținută până în ultimul timp, a fost constată nu numai în timpul perioadei citate mai sus însă și în special dela 15 Noembrie 1921 când Reichsbank a suspendat scutul Bonurilor de Tezaur.

În viitor, în limitele novei ordonanțe, caracteristica comerțului de devize este următoarea:

Intermediul obligatoriu al unei bănci căreia îl s-a atribuit titlul de bancă de devize cum este Reichsbank, Rentenbank, băncile de stat și câțiva bancheri în anumite condiții.

Prohibiția operațiunilor la termen a devizelor contra mărcii.

Cotare unică pentru cumpărarea de devize contra mărcii.

De altă parte, este proibit în viitor de a publica drept curs german pentru devize, alte cursuri de către același loc de burse din Berlin. Orice abaterie, de la această dispoziție, ar atrage după sine o amendă care se poate ridica până la 10,000 mărci.

Se afirmă că cu toată aparența sa de li-

beritate, acest nou regim urmărește să împrijeze libertatea populației legilor economice; se declară că restricția impusă cu privire la publicarea cursurilor, este o reintroducere la metodele de război și în fine că Reichsbank, cotatorul oficial al schimbulor la Bursa din Berlin va exercita, în realitate o putere discrețională asupra târgului de devize.

Liniile maritimă Marsilia–Odessa

Paris. — În urma recentelor acorduri între Franța și Rusia, s'a înființat o linie regulată de navegare, cu vapori, între Marsilia și Odessa. Vapoarele vor atinge porturile Novorosisk, Poti, Batum, Constantinopol, Salonic, Smirna și Pireu.

Stiri externe

Camera Comerțului a votat o lege potrivit căreia industriile engleze au facultatea de a adopta săptămâna de 48 ore de lucru.

Sindicatul Muncitorilor din Grecia înclină să se solidarizeze cu greva muncitorilor de căle ferată proclamând chiar și grevă generală dacă nu se va da satisfacția cererilor greviștilor.

—no—

Devizele și valuta

Rădor, 14 Martie

BURSA:

Zârchi,	Deschidere:	Inchidere:
Berlin	1234.37	12387.50
Amsterdam	207.10	207.15
New-York	518.50	518.50
Londra	2480.50	2481.—
Paris	2670.—	2672.50
Milano	2110.—	2107.50
Praga	1540.—	1540.—
Budapesta	72.—	72.—
Belgrad	835.—	835.—
București	255.—	266.—
Varșovia	100.—	100.—
Viena	73.—	73.—

Cursul devizelor București

pe ziua de 14 Martie 1925.

	Cerute
Paris	10.70
Berlin	—
Londra	990.—
New-York	206.—
Italia	842.—
Elveția	30.30
Viena	29.10
Praga	6.14
Budapesta	—

Valute:

	Cerute	Oferite
Napoleo	750.—	—
Mărci	48.—	—
Leva	138.—	—
Lire otomane	103.—	—
Sterline	970.—	—
Francezi	10.65	—
Elvețieni	39.—	—
Italieni	8.36	—
Drachme	340.—	—
Dinari	325.—	—
Dolari	204.—	—
Marco poloneză	37.75	—
Coroana austriacă	28.25	—
maghiară	27.—	—
cehoslovacă	5.95	—

Aparate pt. sterilizarea bebelușilor

se fabrică în toate marimile.

Intreprinderea Industriei de fier și metalurgie EUGEN BALLA et Co.

Arad, Str. Episcopul Radu No. 7. (83)

Sef de atelier pentru instalații apeductelor și canalizațiilor

cu mai mulți lucrațori angajaază lucrători orice moment cu cele mai reduse prețuri.

Atelierul: Arad, Strada Maria No.

Vizită!

Croitoria și postăvaria tinerimii elegante

N. ARITON, Str. Bucur Nr. 11

Confectioneză cu multă eleganță costumi civile, militare, precum și tailoruri pentru dame, croiada ireproșabilă, posedând în permanență stofe engleză și franceză cu prețuri ce desfășoară orice concurență.

Încercă spre a vă convinge!

Comuna Promontorială Siria.

Nr. 48.925.

Publicații.

Se aduce la cunoștință, că în ziua de Martie 1925 la ora 9 dimineață la Primăria comună Siria se va ține o adunare generală pentru alegerea prin vot secret a comitetului promontorial.

Siria, la 12 Martie 1925.

DIMITRIE BUDA
președinte.

Banca de Credit din Transilvania S. A. (fosta Prima Cassa de Pastrare).

Activ

Cont Bilanț pe anul 1924

Pasiv

Casa în numărăt, monede străine și cupoane	1061740128	Capital acționar	20000000
Capitaluri elocate la alte bănci	3101084421	Fond de rezervă*)	5000000
Portofoliu	3596853253	Fond de rezervă pentru creație dubioase	1000000
Cointeresări în acțiile la div. întreprinderi și alte hărțile de valoare	1177140114	Fond de penziune*)	125910770
Imprumuturi ipotecare	144829209	Depuneri în carnete de economie și cont curent	14172610451
Debitori	13855031458	Creditori	4901683861
Garanții	18110640	Dividende neridicate	4127375
Realități: Edificiul băncii și casa dată în chirie din Strada Eminescu No. 2.	250000	Garanții	18110640
	24772742583	Posturi transitoare	52576552

*) După aprobatarea propunerii loastră fondul de rezervă se urcă la Lei 6.000.000 iar fondul de penziuni la Lei 1.500.000.

Arad, la 31 Decembrie 1924.

Consiliul de Administrație

Raportul Comitetului de Cenzori.

Onorată Adunare Generală!

Conform §-lui 195 din Legea comercială și în urma datorinței noastre impuse prin statutul institutului avem onoare a Vă înainta în următoarele raportul nostru despre anul de gestiune 1924:

Mersul afacerilor institutului în decursul anului 1924 l-am controlat sistematic afîndând totdeauna corect și neexcepționabil.

Cu ocazia încheierii finale a socoșilor am efectuat inventarizarea averei, cu care ocazie prin scrupulozitatea și conștientiozitatea noastră ne-am convins, că valorile prezentate în bilanț de fapt există și s-au manipulat corect.

Bilanțul anului 1924 prezentat nouă de Consiliul de Administrație precum și

conțul de profit și pierdere, cărțile conduse în mod neexceptionabil, mai departe expunerile examineate de noi din poziție în poziție și inventarele pe baza documentelor anexate le-am aflat corecte și întru toate corespunzătoare realității.

Prin urmare propunerea Consiliului de Administrație referitoare la întrebuițare profitului din anul 1924 în sumă de Lei 6.315.805'93 o primim și recomandăm sprijinire din partea noastră.

Pe baza celor predate rugăm cu tot respectul on. Adunarea Generală să absolvorească pe anul de gestiune 1924 să-l dea atât Consiliului de Administrație,